

Onderwerp Informatienota Verminderen energiegebruik bij woningen.	
Nummer	2021/463203
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	ECDW
Auteur	Josephus Jitta, E.
Telefoonnummer	023-5113565
Email	ejitta@haarlem.nl
Kernboodschap	Aardgas draagt bij aan klimaatverandering. Daarom moeten we daar vanaf. En snel; het klimaatprobleem is urgent. Haarlem wil in 2040 aardgasvrij zijn. De gemeente zoekt samen met bedrijven, bewonersinitiatieven en partners naar de beste oplossingen om onze huizen en gebouwen zonder aardgas te verwarmen en betreft bewoners bij deze keuzes. Iedereen kan nu al een stap zetten door energie te besparen en op te wekken. Zo zorgen we samen voor een leefbare stad nu en in de toekomst. Het grootste deel van de totale CO2-uitstoot in Haarlem wordt veroorzaakt door het gebruik van aardgas voor het verwarmen van woningen en gebouwen. Om minder CO2 uit te stoten moet het energieverbruik worden beperkt en de energie die we nodig hebben moet duurzaam worden opgewekt. Door energiebesparende maatregelen toe te passen wordt de benodigde energie efficiënter ingezet. Haarlem zet al jaren in op het informeren, stimuleren en motiveren van bewoners om het energiegebruik in woningen te verminderen met onder andere de campagne Haarlem wordt steeds gasvrij, de Duurzaamheidslening en de subsidie Haarlem Aardgasvrij. Afgelopen jaren is bijna 4 miljoen euro aan duurzaamheidsleningen verstrekt, meer dan 200 huishoudens hebben gebruik gemaakt van de subsidie Haarlem Aardgasvrij en ruim 5000 huishoudens hebben afgelopen jaar energieadvies of energiebesparende producten ontvangen vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik. Met deze nota informeren we de gemeenteraad over verschillende producten, projecten en programma's om Haarlemmers te helpen bij verduurzaming van hun woning en wordt motie 17.2 Toegankelijke duurzaamheidslening afgedaan. De duurzaamheidslening kan vanwege de geldende leennormen niet passend gemaakt worden voor mensen met een kleine beurs.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Beheer.
Relevante eerdere besluiten	Motie 17.2 Toegankelijk duurzaamheidslening

Besluit College d.d. 21 september 2021	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,
---	--

Inleiding

Aardgas draagt bij aan klimaatverandering. Daarom moeten we daar vanaf. En snel; het klimaatprobleem is urgent. Haarlem wil in 2040 aardgasvrij zijn. De gemeente zoekt samen met bedrijven, bewonersinitiatieven en partners naar de beste oplossingen om onze huizen en gebouwen zonder aardgas te verwarmen en betreft bewoners bij deze keuzes. Iedereen kan nu al een stap zetten door energie te besparen en op te wekken. Zo zorgen we samen voor een leefbare stad nu en in de toekomst.

2. Kernboodschap

Het grootste deel van de totale CO₂-uitstoot in Haarlem wordt veroorzaakt door het gebruik van aardgas voor het verwarmen van woningen en gebouwen. Om minder CO₂ uit te stoten moet het energieverbruik worden beperkt en de energie die we nodig hebben moet duurzaam worden opgewekt. Door energiebesparende maatregelen toe te passen wordt de benodigde energie efficiënter ingezet.

Haarlem zet al jaren in op het informeren, stimuleren en motiveren van bewoners om het energiegebruik in woningen te verminderen met onder andere de campagne Haarlem wordt steeds gasvrij, de Duurzaamheidslening en de subsidie Haarlem Aardgasvrij. Afgelopen jaren is bijna 4 miljoen euro aan duurzaamheidsleningen verstrekt, meer dan 200 huishoudens hebben gebruik gemaakt van de subsidie Haarlem Aardgasvrij en ruim 5000 huishoudens hebben afgelopen jaar energieadvies of energiebesparende producten ontvangen vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik.

Haarlem werkt op dit onderwerp nauw samen met de gemeenten in regio Zuid-Kennemerland en IJmond. Met financiering vanuit de provincie Noord-Holland, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de gemeenten zijn afgelopen jaren verschillende projecten uitgevoerd als het Regionaal Energiebesparingsprogramma (REP), de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) en nu ook de Regeling Reductie Energiegebruik woningen (RREW).

Met deze nota informeren we de gemeenteraad, in aanvulling op de informatienota Voortgang Duurzaamheid ([2021/467587](#)), over de verschillende producten, projecten en programma's om Haarlemmers te helpen bij verduurzaming van hun woning en wordt motie 17.2 Toegankelijke duurzaamheidslening afgedaan. De verwachting was dat geldende leennormen aangepast zouden worden. Dit blijkt helaas niet het geval. De duurzaamheidslening kan niet passend gemaakt worden voor mensen met een kleine beurs.

1. Regionale Energiebesparingsprogramma (REP)

Het REP is in 2019 gestart op initiatief van de provincie Noord-Holland. Het doel van de regeling is het verminderen van CO₂-uitstoot doordat huiseigenaren energiebesparende maatregelen nemen. De provinciale bijdrage voor Haarlem is ca. 450.000 euro over 3 jaar verdeeld en is op basis van 50% cofinanciering. Haarlem kan voldoen aan de vereiste cofinanciering van dit bedrag door de financiering van activiteiten vanuit de RRE op te voeren. De verschillende programma's vullen elkaar in veel opzichten goed aan.

Vanuit het REP zijn onder andere de volgende acties georganiseerd:

- Faciliteren van het onafhankelijk energieloket voor individuele bewoners. Het Duurzaam Bouwloket is ons gemeentelijke energieloket en vervult een belangrijke loketfunctie voor bewoners. Ook zet de gemeente het loket in bij activiteiten die we op dit thema in Haarlem en omgeving organiseren;
- Inzetten van een fysiek (mobiele) loket (mugfest, midzomermarkt, markt Schalkwijk, etc.);
- Organiseren van collectieve inkoopacties en informatiebijeenkomsten (isolatie, zonnepanelen, Vereniging voor eigenaren, aardgasvrij wonen, etc.);
- Opleiden van lokale energiecoaches en uitvoeren van energieadviezen;
- Ondersteunen van de campagne Haarlem wordt steeds gasvrij (o.a. filmpjes voor energiebesparende maatregelen en de duurzaamheidslening) en deelname aan de Nationale Duurzame Huizenroute.

Het REP heeft geleid tot een intensieve samenwerking in de regio IJmond en Zuid-Kennemerland op het thema energiebesparing in woningen. De looptijd is vanwege de beperkende factor voor bijeenkomsten en huisbezoeken door corona met een jaar verlengd tot eind 2022.

2. Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)

In november 2019 diende gemeente Haarlem namens de regiogemeente Zuid-Kennemerland een aanvraag in voor de RRE bij het Rijk. Dit heeft geresulteerd in een specifieke uitkering van 1.079.350 euro. Ook hier is het doel van de regeling het verminderen van CO₂-uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen door huiseigenaren. Afgelopen jaar zijn talloze activiteiten uitgevoerd om woningeigenaren te stimuleren energie in hun woning te besparen.

Doelstelling was om in de regio minimaal 12.000 woningeigenaren actief te informeren over energiebesparing, waarbij meer dan de helft ook over zouden gaan tot het nemen van energiebesparende maatregelen. De streefaantallen en de projectdoelen in de regio zijn ruimschoots behaald.

Uitgaven per huishouden				
Gemeente	Bereik	Conversie	€ per bereik	€ per conversie
Bloemendaal	3.286	2.310	€ 66,95	€ 95,24
Haarlem	8.321	5.484	€ 59,63	€ 90,47
Heemstede	1.818	1.702	€ 67,21	€ 71,80
Zandvoort	1.771	851	€ 66,93	€ 139,29
Totaal	15.196	10.347	€ 62,97	€ 92,48

(d.d. 31-03-2021)

Resultaten in Haarlem:

- 8.321 huishoudens bereikt waarvan 5.484 aantoonbaar energieadvies of energiebesparende producten heeft ontvangen;
- De Bespaarbon is ruim 2.200 keer verzilverd in de webshop (50 euro tegoed voor energiebesparende producten, zoals led-lampen, tochtstrips en radiatorfolie);
- In wijkgerichte acties zijn meer dan 900 deur-aan-deur energieadviezen uitgevoerd en op basis daarvan passend samengestelde energiebesparingsboxen afgegeven;
- Lokale energieadviseurs hebben zo'n 450 maatwerkadviezen uitgevoerd;
- Ruim 1.100 warmtescans zijn uitgevoerd ter ondersteuning van een collectieve isolatieactie, wat heeft geresulteerd in ruim 300 Haarlemse inschrijvingen voor de isolatieactie.

De activiteiten zijn in maart 2021 grotendeels afgerond. Tot 31 december 2021 worden voor het resterende budget in Haarlem nog enkele activiteiten uitgevoerd, waaronder een intensieve wijkgerichte isolatieaanpak in de Planetenwijk.

3. RRE ondersteunt plannen Haarlemse transitievisie warmte (TVW)

De Haarlemse transitievisie warmte ([2021/254262](#)), laat het toekomstbeeld voor aardgasvrij verwarmen zien. In Haarlem gebeurt dat met individuele en collectieve oplossingen. De plannen zijn:

- een warmtenet in Meerwijk/Schalkwijk met de woningcorporaties;
- een ZonneWarmteNet in het Ramplaankwartier met de bewoners;
- een warmtenet in de Waarderpolder met de ondernemers;
- gerichte ondersteuning voor het aardgasvrij maken van woningen van na 1995;
- ondersteunen van individuele bewoners en ondernemers bij verduurzaming;
- verduurzamen van kantoren (energielabel C in 2023 en A in 2030).

Als voorbereiding op het plan om individuele bewoners te ondersteunen wordt samen met de wijkraad Planetenwijk een intensieve wijkgerichte isolatieaanpak gestart. Planetenwijk was al eerder in het vizier voor een dergelijke aanpak vanwege het type bebouwing in de wijk. Vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) is nog budget beschikbaar om deze aanpak in 2021 uit te voeren. De nadruk van de aanpak ligt op maatwerk en ontzorgen. Hierbij is aandacht voor individuele ondersteuning, hulp bij opvolging offertes en mogelijke financiering. Ervaringen opgedaan met deze aanpak worden meegenomen in de plannen voor andere geschikte wijken.

4. Regeling Reductie Energiegebruik woningen (RREW)

In november 2020 heeft gemeente Haarlem een aanvraag ingediend bij het Rijk voor de Regeling reductie energiegebruik woningen (RREW). In hoofdlijnen dezelfde strekking als de RRE, met als voornaamste verschil dat nu de huurders als specifieke doelgroep (minimaal 50%) worden benoemd. In februari 2021 is deze aanvraag toegekend en is een bedrag van 1.250.000 euro uitgekeerd.

Het streefdoel is om 12.500 huishoudens te bereiken, waarvan minimaal 10.000 sociale huurwoningen. Om de beschikbare tijd optimaal te benutten, is deze zomer in Haarlem Oost gestart met een deur-aan-deur actie. Energiecoaches geven persoonlijk advies en bieden direct aan de deur gratis energiebesparende producten aan. Ondertussen hebben al 1.200 gesprekken plaatsgevonden. De actie schuift steeds een wijk op om zodoende voor 31 juli 2022 zoveel mogelijk huishoudens te

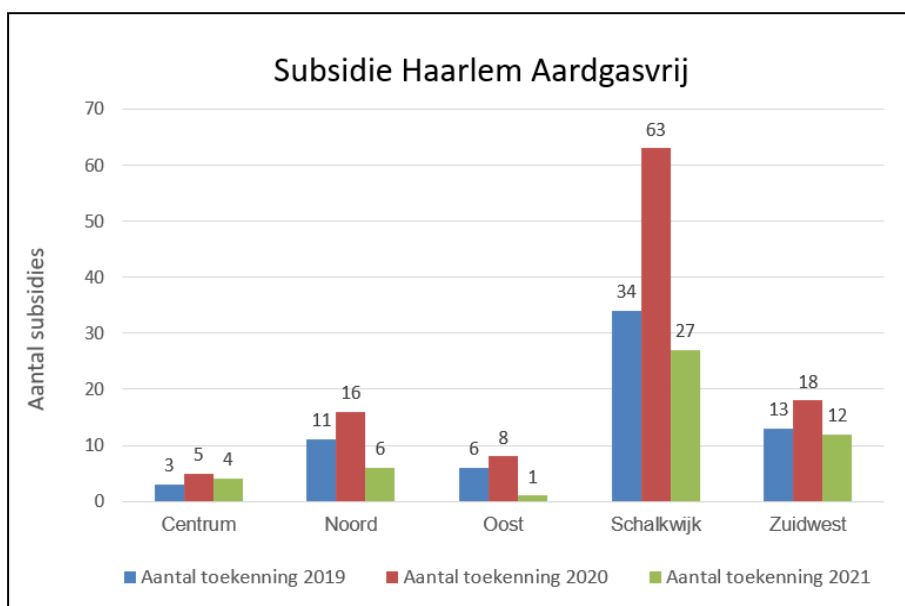

bereiken. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een vouchersysteem waar (lokale) ondernemers energiebesparende producten en/of diensten kunnen aanbieden zodat de bereikte huishoudens na een coaching gesprek zelf kunnen kiezen welke producten ze willen ontvangen en van welke aanbieder.

5. Subsidie Haarlem Aardgasvrij

In maart 2019 heeft de raad besloten om 500.000 euro subsidie beschikbaar te stellen om particuliere woningeigenaren te stimuleren en te ondersteunen hun woning aardgasvrij te maken. De looptijd van de Uitvoeringsregeling Haarlem Aardgasvrij is wegens succes tweemaal verlengd. Voor 2021 is het subsidieplafond van 125.000 euro bijna bereikt en daarmee is het einde van de regeling in zicht. Op de gemeentelijke [website](#) wordt inzicht geboden over de huidige stand van het resterende budget.

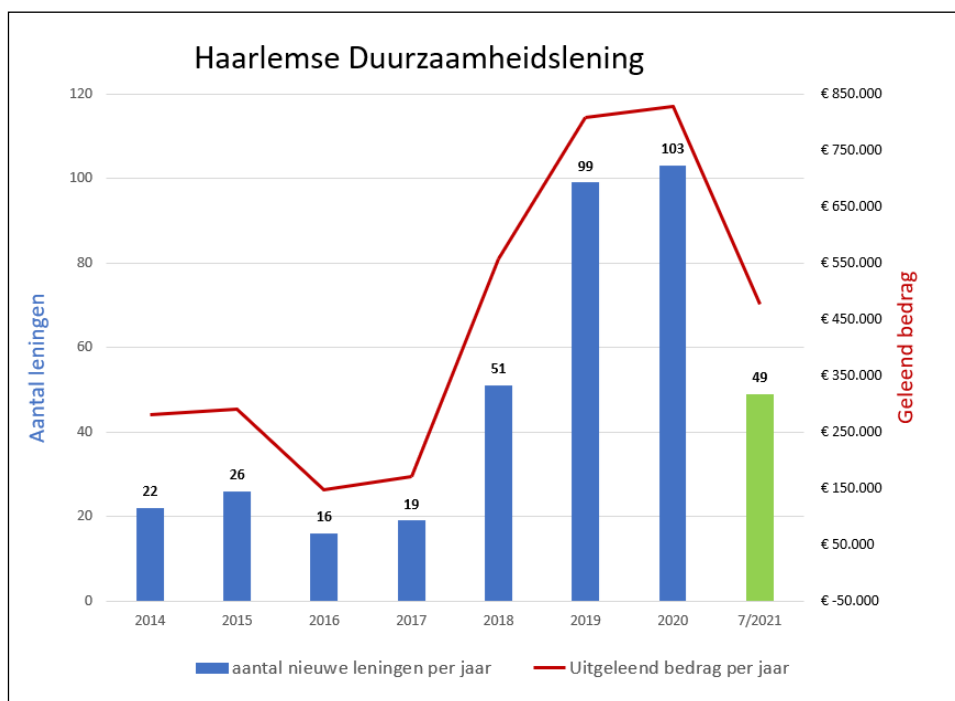
Ondertussen hebben in totaal 227 woningeigenaren gebruik gemaakt van de regeling. De subsidie is gericht op de koplopers, die met het verwijderen van hun aardgasaansluiting het goede voorbeeld geven en daarmee als ambassadeurs ingezet kunnen worden. Dit is gelukt. Mooie voorbeelden zijn terug te vinden op de [Haarlem wordt steeds gasvrij](#).

6. Haarlemse Duurzaamheidslening steeds meer in balans

De duurzaamheidslening is een bestaande en succesvolle leningsfaciliteit van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) en wordt al sinds 2010 in Haarlem aangeboden. Met deze lening is het voor particuliere eigenaren en huurders mogelijk om tegen aantrekkelijke voorwaarden en lage rente (1,6%) geld te lenen voor het treffen van energiebesparende maatregelen in en aan de woning.

De raad heeft in september 2019 het bestedingsplafond van de duurzaamheidslening verhoogd naar 4.000.000 euro en heeft daarmee ruimte gecreëerd voor het nog altijd toenemende aantal uitstaande leningen.

- Sinds 2010 zijn er 422 leningen afgesloten voor bijna 4.000.000 euro;
- In het eerste half jaar van 2021 zijn 49 nieuwe leningen afgesloten voor ca. 475.000 euro;
- Het aandeel uitgeleende geld dat terugvloeit in het fonds door (extra) aflossingen wordt steeds groter en het fonds komt steeds beter in balans;
- Er is nog genoeg bestedingsruimte om nieuwe leningen te verstrekken (ca. 1.300.000 euro)

7. Haarlemse Duurzaamheidslening niet geschikt voor de kleine beurs

In opdracht van de gemeenteraad is onderzocht hoe de duurzaamheidslening toegankelijk gemaakt kan worden voor mensen met een kleine beurs (motie 17.2). De uitkomst hiervan is dat deze standaard leningsfaciliteit van SVn niet geschikt is en niet geschikt kan worden gemaakt voor deze doelgroep. Bij het verstrekken van een lening wordt door SVn altijd een financiële toets gedaan op grond van de *Gedragscode Consumptief Krediet*. Deze toets wordt gedaan om de lening-nemer niet overmatig te belasten waardoor deze in financiële problemen kan komen, hierbij wordt gekeken naar:

- het inkomen
- of de maandlasten betaalbaar zijn
- eventuele schulden of leningen

Vanuit het Rijk is de verwachting gewekt dat wetgeving hiervoor aangepast zou worden. Dit blijkt helaas niet het geval. De duurzaamheidslening kan vanwege de geldende leennormen niet passend gemaakt worden voor mensen met een kleine beurs.

In opdracht van het ministerie van BZK is een nieuw financieringsproduct ontworpen

Voor collectieve aanpakken heeft het ministerie van BZK een nieuw financieringsvorm ontworpen, de *Energiebespaarhypotheek*. Een leenvorm voor woningeigenaren die niet in aanmerking komen voor reguliere financiering, omdat zij geen leenruimte hebben. Op dit moment is deze financiering enkel beschikbaar als de woning valt binnen:

- Een geselecteerde Proeftuin Aardgasvrije wijken;
- Een project met corporatiewoningen (gespikkeld bezit);
- Een openbaar gemaakte wijkaanpak onder regie van de gemeente (warmteuitvoeringsplan).

Voor de huiseigenaren die niet in aanmerking komen voor een 'reguliere' lening en die buiten deze collectieve aanpakken vallen is vooralsnog geen financiering mogelijk.

8. Pilot collectief zonnestroomdak toegankelijk voor Haarlempashouders

Energiecoöperatie Spaarnezaam start op korte termijn een pilot om te onderzoeken op welke wijze inwoners met een kleine beurs kunnen participeren in een collectief zonnestroomdak. Na een aanvraag van Spaarnezaam heeft het Rijk onlangs een subsidie coöperatieve energieopwekking (SCE) toegekend. Mede hierdoor kan het zonnestroomdak gerealiseerd worden. Haarlem ondersteunt deze pilot en is voornemens gezamenlijk te verkennen wat er nog meer mogelijk is op het gebied van de sociale energietransitie.

3. Consequenties

Geen

4. Vervolg

1. Regionale Energiebesparingsprogramma (REP): Voortzetten, loopt tot 31-12-2022
2. Regeling Reductie Energiegebruik (RRE): Voortzetten, loopt tot 31-12-2021
3. Regeling Reductie Energiegebruik woningen (RREW): Voortzetten, loopt tot 31-07-2022
4. Haarlemse Duurzaamheidslening: Voortzetten
5. Subsidie Haarlem Aardgasvrij: Afronden, zodra plafond bereikt is.

5. Bijlagen

-